

N[r.] 20.

Warszawa

$\frac{6}{18}$ maja 1867 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy alei Jerozolimskiéj Nr. 1574*b*.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Po wielkim hałasie, jakiego narobiła kwestja luxemburska, po nadzwyczajnych skokach giełdowych jakie wywołała, po złowrogich chmurach, co już miały wydać gromy,—szybkie jéj załatwienie, a raczéj usunięcie, mogłoby przypominać bajkę: „....*Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus,*"—albo przysłowie: „z wielkiéj chmury mały deszcz" — gdyby nie jednoczesne pojawienie się innéj kwestji, ogromnéj doniosłości, zwłaszcza finansowéj,—kwestji *rozbrojenia powszechnego*. Olbrzymia ta myśl, na zrealizowaniu któréj Europa zyskałaby corocznie miljardy oszczędności i miljony pracowników, — myśl oddawna już podnoszona w prasie, miała przybrać formę urzędowéj propozycji podczas konferencji w Londynie, na téj ziemi klasycznéj oszczędności i pracy. Szczęśliwą okoliczność, sprzyjającą porozumieniu się, przedstawia wystawa paryska, na którą mają się zjechać panujący, — i wtedy, jak przypuszczają pisma zagraniczne i ruskie, ziścić się może dawne marzenie Napoleona— *kongres;* a najgłówniejszą czynnością, koroną kongresu byłaby sprawa rozbrojenia. Tak więc wystawa może się stać wielkim wypadkiem politycznym, dziejowym.

Byłoby też w najwyższym stopniu do życzenia, ażeby przy téj zręczności, podniesiono kwestję, skromną z pozoru, a w gruncie wielkiéj wagi w stosunkach międzynarodowych – kwestję *monetarną*,—że już pomijamy, jako pewnik, jéj ważność w systemacie obiegowym pojedynczych krajów. Mamy tu na względzie przyjęcie, o ile można powszechne, systemu *metrycznego* i przystąpienie do konwencji monetarnéj paryskiéj z d. 23 grudnia 1865 r. Frank, którego $^1/_{100}$ część jest najmniejszą jednostką, stanowiącą niejako atom całego systemu, jest bezwarunkowo najlepszą jednością liczebną.

Łatwo się domyślić magicznego wpływu, jaki wywarło usposobienie pokojowe, a zwłaszcza pogłoski o kongresie, na kursa papierów giełdowych: renta francuska podniosła się z $67,^{80}$ na $69,^{55}$, włoska—z $48,^{80}$ na $52,^{80}$, kredyt ruchomy—z 354 dochodził do 400. Wprawdzie rozczarowanie może nastąpić, ale na ten raz zdaje się nie tak prędko jak to zwykle w ostatnich czasach bywało.

Nasza giełda poszła za prądem ogólnym i znacznie podniosła całą skalę swoich wartości: obligi skarbowe podniosły się z $73^2/_3$ na $75^3/_4$, listy zastawne z $77^1/_2$ na 80 (2-éj serji z $67^1/$ na $73^1/_6$); listy likwidacyjne z $56^1/_4$ na 58; akcje dr. ż. W.-W. z 65 na 69 (z 110 na 115%). Kursa wexli zagranicznych obniżyły się o 2 do przeszło 3%, wyjąwszy na Wiedeń, które się przeciwnie podniosły o blisko 1%.

na Berlin ...	2 m.	$119,^2$	—doraźnie	120
„ Paryż....	„	120	„	$120,^6$
„ Londyn ..	3 m.	$118,^8$	„	$119,^6$
„ Wiedeń ..	2 m.	$94,^8$	„	$95,^3$

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 10/16 maja.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 10 maja	Sobota 11	Poniedz. 13	Wtorek 14	Środa 15	Czwar. 16	Stosunek do równi na 100
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500)	4	100	73,67	.	74,33	74,50	75,75	.	75 3/4
Polskie. Bilety Skarbu Kr. Pol.	4,32	100	.	.	.	.	.	.	.
Polskie. Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	104,50	.	.	.	.	.	139 1/3
Polskie. Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z kup.	5	45	52,25	.	.	.	.	.	116 1/9
Polskie. „ „ „ *B* (z. 200)	0	30	27	.	.	.	.	.	90
	5	30	33,50	.	.	.	.	.	111 2/3
Polskie. Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	52	.	.	.	.	.	52
Polskie. Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	56,50	57	57,50	58	57,50	58	58
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,84 4/9	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	*72	.	.	.	.	.	*72
Ruskie. 6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Ruskie. Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	110,25	110,50	110,67	111	111,50	.	111 1/2
Ruskie. „ „ z 1866 r.	5	.	105	104,50	104,50	105	105	105,25	105 1/4
Ruskie. Metaliki (300) lutowe	4	100	100	100	100	100	100	100	100
Ruskie. Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100,17	100,17	100,25	100,25	100,25	100,25	100 1/4
Ruskie. Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	*77,25	.	.	.	.	.	*77 1/4
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000)	4	100	77,75	78	78,75	80	80	79,90	79 9/10
Polskie. „ „ „ ser. 2	4	100	67,50	68	70,25	72,50	72,25	73,15	73 1/6
Polskie. kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,60	.
Polskie. Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	65	65	66	67	68	69	115
Polskie. „ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	56,17	56,17	.	.	.	56 1/6
Polskie. „ „ Teresp. (100)	5	100	.	.	.	84	84	.	84
Polskie. „ „ Łodzk. (100)	5	100	*88	.	.	.	.	.	*88
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	*117	.	.	.	.	.	*93 3/5
Rus. Obligi „ „ „	4 1/2	100	86	.	.	.	.	.	86
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	112,65	111,60	110,85	110,40	110,70	110,70	119 1/5
Gdańsk (100) „	.	92,857	112,50	111,30	110,70	110,25	.	110,47 1/2	119
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	.	*168,60	.	*119 2/3
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	7,53	.	7,49	.	.	118 4/4
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	90	90,15	.	90,30	.	120
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	87,75	.	.	.	87,75	94 1/5
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	.	.	99	.	99
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	6,25	.	.	.	.	.	121 1/3
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	3,60	.	.	.	.	.	120
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Petersburg.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.
bankowa:	6 %	7 (10)	3	3	4	4	3
giełdowa:	—	7 (9)	3	3	4	3 1/2	2 1/4

DOCHODY DRÓG ŻELAZNYCH W.-WIED. I W.-BYDG.,

za m. kwiecień 1867 r.

		W.-Wied.	*W.-Bydg.*
Z przewozu osób...........	*rubli*	56.767, 43	13.387, 10
— towarów........	—	109.294, 79	17.238, 64
Różne dochody............	—	7.370, 50½	9.956, 93
Razem	—	173.432, 72½	40.582, 67
W tym miesiącu 1866........	—	155.285, 32½	33.914, 69
Zatém w r. b. więcéj........	—	18.147, 40	6.667, 98

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 7 maja	w ciągu tygod. przyb. (+) ub. (—)	w d. 14 maja
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.772.572, 64	+ 96.676, 23 — 151.736, 75	1.717.512, 12
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi..	145.159, 06	+ 25.465, 55 — 19.605, 32	151.019, 29
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	48.515, 65	+ 5.500, — — 10.000, —	44.015, 65
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	134.739, 72	+ 26.081, 73½ — 2, —	160.819, 45½
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	1.030.555, 08	+ 35.062, 03 — 51.635, 03	1.013.982, 08
3. „ na zast. towarów *a*) wełny .	77.132, 78	+ 344, 61 — 13.004, 35	64.473, 04
3. „ na zast. towarów *b*) in. tow.	271.152, 52½	+ 10.960, — — 1.328, 70	280.783, 82½
Łącznie (3)	348.285, 30½	— 3.028, 44	345.256, 86½
4. „ „ kosztowności..	611.019, 57	+ 18.337, 01 — 10.557, 05	618.799, 53
5. Otwarte kredyta......	5.046.504, 58	+ 620.069, 15½ — 600.627, 71	5.065.946, 02½
6. Kasa: Monety srebrne...........	2.698.100, 58¾	— 4.848, 12¼	2.693.252, 46½
6. Kasa: „ złote..........	7.713, 75	—	7.713, 75
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego.....	666.027 —	+ 15.650, —	681.677 —
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa......	1.891.222 —	+ 26.399, —	1.917.621 —
Łącznie (6)	5.263.063, 33¾	+ 37.200, 87¾	5.300.264, 21½

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 2/3 maja 1867 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n	*k ó w*
Fundusz metaliczny.....	780.848328	481.222375
Portfel................	543.526036	479.233100 (Portfel i Zaliczenia)
Zaliczenia na złoto i rozm.	67.614952	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.......	86.515700	322.157850
Dług skarbu i inne wart..	157.348096	375.000000
	1.635.853112	1.657.613325

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski
	f r a n	*k ó w*
Bilety w obiegu.........	1.035.323525	582.491625
Przekazy z term. kilkod..	25.826425	11.991175
Rachunki bieżące prywatne......	305.706733	444.847925
Rachunki bieżące skarbowe....	30.173069	176.312525
Kapitał zakładowy......	182.500000	363.825000 (Kapitał i Zysk)
Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	
Inne bierniki..........	49.278584	78.145075
	1.635.853112	1.657.613325

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Wystawa rolnicza** w Warszawie, odbędzie się we wrześniu r. b. Przedmioty wystawy rozdzielone będą na 4 oddziały: I. Płody rolnicze i ogrodnicze (z wyłączeniem kwiatów i roślin cieplarnianych); II. Inwentarz, drób', ryby, jedwabniki i t. p.; III. Machiny i narzędzia rolnicze; IV. Wyroby przemysłu rolniczego.

Nagrody wystawcom udzielane będą w medalach: złotych, srebrnych i bronzowych, w pieniądzach i w listach pochwalnych.

Podział nagród, z dopuszczeniem zmian według uznania Komitetu, oznaczony w następującym stosunku:

		Medale			Pieniądze
		złote	srebr.	bronz.	rubli
Oddział I.	płody rolnicze...	2	15	20	150
	„ ogrodnicze.	1	15	15	100
II.	konie...........	2	12	14	700
	bydło rogate....	2	14	19	600
	owce...........	1	6	10	300
	świnie........ ..	—	2	6	90
	drób'.......... ..	—	2	4	60
III.	Machiny i narzędzia rolnicze....	1	8	10	100
IV.	Wyroby przemysłu rolniczego...	2	6	6	100
	Razem	11	80	104	2200

Skład komitetu wystawy: Prezes, hr. Józef Zamojski,- Członkowie: książe S. Golicyn, J. Górski, L. Okęcki, hr. K. Starzeński, profesor J. Alexandrowicz dyrektor ogrodu botanicznego, profesor Natanson, Blumenfeld p. o. dyrektora przemysłu,—sekretarz Mieczyński.

Na koszta urządzenia i nagrody do dyspozycji Komitetu wyznaczono 5 000 r. ze skarbu i dochód ze sprzedaży biletów wejścia na wystawę.

— W Towarzystwie Ekonomicznem petersburskiem podniesiono kwestję **połączenia Białego morza z Baltyckiém** przez jezioro Onezkie i już w tym celu prace przygotowawcze rospoczęte zostały.

— **Ludność Petersburga.** Według ostatniego spisu wynosi do 540 000 głów. Z tych:
umiejących czytać.... 300.000 t. j. 55%
nie umiejących czytać. 240.000 „ 45%
(*Birż. W.*)

— **Międzynarodowe stowarzyszenie rozwoju nauk spółecznych** (*L'association internationale pour le progrès des sciences sociales*), zebrało się na posiedzenie jeneralne w Bruxelli w d. 12 maja r. b. Kwestje na porządku dziennym są następujące: 1° podanie do wiadomości rozmaitych faktów; 2° oznaczenie miejsca w którém ma się zebrać kongres na r. 1867 zapowiedziany; 3° program kongresu i środki wykonania.

— **Czasopismo pruskiego biura statystycznego** (*Zeitschrift des kön. preussischen statistischen Bureaus*). W zeszłym miesiącu wyszedł z druku 1-szy kwartalny zeszyt za r. b. (rok istnienia 7) tego pisma obejmujący następujące artykuły:

O spisie ludności w Prusach dokonanym 3 grudnia 1864 r.—artykuł dra Knapp z uwagami R. R. Boeckh'a, *Kolegium ekonomiczne krajowe i utworzenie sieci stowarzyszeń statystycznych* (*statistisches Vereinsnetz*) w monarchji pruskiéj — Engel; *Zasady reformy dla kas oszczędności* — Engel; *Ruch towarów na niemieckich drogach żelaznych w r. 1865* — R. Simson; *O pruskich stowarzyszeniach ubespieczenia na życie* w r. 1864 — H. Brämer.— *Poglądy na życie fizyczne ludności Prus* z dodatkiem *O ludności Francji*—Engel; *Banki północnych Niemiec* w r. 1865 i w czasie wojny 1866 r. — Jul. Elster; *Pogląd na statystykę rolniczą Wielkiéj Brytanji.* — *Ceny przeciętne ważniejszych artykułów żywności* w grudniu 1866, w styczniu 1867 i za cały rok 1866.—*Recenzje.*—*Bibljografja.*

Wiele interesu budzą podane w tym zeszycie wiadomości o ubespieczeniach na życie w monarchji pruskiéj w latach 186¹/₄. Ze względu na wnioski jakie z tych wiadomości wyprowadzić można, zwrócimy uwagę na ważniejsze objawy ruchu ubespieczeń. Najulubieńszą formą w Prusach (toż samo i u nas) jest ubespieczenie pośmiertnego kapitału: z końcem 1861 było 57.000 uczestników ubespieczających kapitał 70³/₄ miljonów talarów,—a po upływie lat 3-ch czyli w końcu 1864 r. liczba uczestników wzrosła do 109.225, zaś kapitał ubespieczony do 114¹/₂ milj. talarów (w 29 stowarzyszeniach). Z tych cyfr okazuje się, że postęp w ubespieczeniu nie tyle jest rezultatem wzrostu zamożności krajowéj, ile skutkiem przeświadczenia o użyteczności tego rodzaju ubespieczeń; gdyż w r. 1861 średnie ubespieczenie jednéj osoby wynosiło 1.231, talarów, a w r. 1864 tylko 1049 tal.

Z podanéj liczby ubespieczeń z końcem 1864 r. przypada:

			milj.
na 7 prus. stow. uczest.	62.000	kap. ubes.	59¹/₆
„ 9 in. niemiec.	„ 40.500	„	44¹/₃
„ 13 zagranicz.	„ 6.725	„	11¹/₄
łącznie „ 29 stowarz...	„ 109.225	„	114¹/₂

Pomienione 29 stowarzyszeń pobrały w r. 1864 od stowarzyszonych 3³/₄ milj. talarów premij (składek) czyli średnio 32¹/₃ od tysiąca ubespieczonego kapitału, gdy w r. 1861 premje wynosiły 33³/₄ od tysiąca kapitału ubesp. W innego rodzaju ubespieczeniach na życie, również pewien postęp choć nie tak widoczny czuć się daje; najmniéj pomyślny ruch okazuje się w ubespieczeniach pośmiertnego dochodu, i tak: kiedy w końcu roku 1861 było 62.900 uczestników ubespieczających dochód roczny pośmiertny 506.000 talarów, to w końcu 1864 na uczestników 64.000 ubespieczony dochód wzrósł tylko do 529.000 talarów.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.